

ποιητή του πολυστίχου ποιήματος. Η διατριβή επιγράφεται: Die Chronik von Morea, eine untersuchung über das Verhältniss ihrer Handschriften und Versionen, κ' είναι μια πολύ καλή αρχή των ύστερων κλασικών εργασιών του Schmitt για τα Χρονικά του Μορέως. Τόν άλλο χρόνο, στα 1890, όπως και για το ίδιο ζήτημα κι άλλη διατριβή που έχει την επιγραφή: Zur Ueberlieferung der Chronik von Morea και την αφιερώνει στο δάσκαλό του τον Konrad Hofmann που του ριζιζε την ιδέα και με πολλούς τρόπους τον βοήθησε να καταγίνη με τα Χρονικά του Μορέως.

— Έπειτα ο μακαρίτης ο Schmitt κατέγινε με το παραινετικό ποίημα του Αλεξίου Κομνηνού το γνωστότερο με τόνονμα Σπανέας, που είναι από τα πιο άρχαία, αν μη τάρχαιότερο απ' όλα τα σωζόμενα δημοτικά έμμετρα κείμενα. Προτούτερα τή μεγάλη φιλολογική και γλωσσική αξία του Σπανέα είχε δείξει ο κ. Ψυχάρης (1) κι ίσια ίσια από τα διδάγματα του δασκάλου μας ξεκινώντας ο Schmitt έγραψε μια αξιόλογη για το Σπανέα μελέτη που τυπώθηκε στο περιοδικό του κ. Krumbacher (Byzantinische Zeitschrift. Τόμ. Α' σ. 316—332). Εκεί εξέτασε και τα διάφορα χειρόγραφα που περιέχουν το ποίημα του Σπανέα κ' υποσκήθηκε να μ' ετοιμάσει και μια γενικιά έκδοση όλων των γνωστών παραλλαγών, που ξεχωρίζουν πολύ ή μια από την άλλη κ' έχουν τόσες διαφορές, ώστε μπορούμε να σπουδάσουμε τις διατύπώσεις του ποιήματος από τον ΙΒ'—ΙΣ' αιώνα και σύνωρα να παρακολουθήσουμε το ξετίλιγμα της δημοτικής γλώσσας από το ένα ως τ' άλλο χρονικό σημείο που είπαμε. Μια τέτοια έκδοση των παραλλαγών του Σπανέα θα ήτο σπουδαία υπηρεσία στη μεσοχρονική φιλολογία μας· μα ο θάνατος δεν άφησε το φιλότιμο επιστήμονα να μ' ετοιμάσει και τώρα Κύριος οίδε πότε θα την ιδούμε. Ίσια-ίσια για την έκδοση του Σπανέα είχα κ' εγώ στείλει στον Schmitt μια παραλληλή ξεσηκωμένη από τον κώντικα 712 της Έθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος. Τώρα όμως που πεθανε ο Schmitt θα την τυπώσω εγώ ο ίδιος μαζί με την άλλη συλλογή μου των έμμετρων δημοτικών κειμένων που βράβεψε στο διαγωνισμό της του 1905 ή Γλωσσική Έταιρία.

1) Le Poème à Spanéas στα Mélanges Renier. Paris 1886, σ. 261—283.

Σύνωρα με τή μελέτη του για το Σπανέα τύπωσε ο μακαρίτης ο Schmitt στο Δελτίο της Ιστορικής και Έθνολογικής Έταιρίας (1) και εποίημα ανέκδοτο του Μαρίνου Φαλιέρη. Τόν πρόλογο και τις σημειώσεις της έκδοσης αυτής τις έγραψε σε γλώσσα δημοτική. Εκεί ο άληθινός Ρωμιόφιλος γράφει σε κάποια σημείωση και κάτι βαρυσήμαντα λόγια για τόν Έλληνικό Μεσαίωνα· και τα λόγια αυτά της σημειώσεως εκείνης είναι: καιρός πια μεις οι Έλληνες να τα σημειώσουμε καλά στην καρδιά μας. Εκεί πάλιν ο μακαρίτης ο Schmitt γράφει με πραγματικό πόνο και τούτα: κησδόν δη ή οικοδομή της Ιστορίας και φιλολογίας του Έλληνικού Μεσαίωνα έγινε από ξένα χέρια και τα λόγια αυτά πρέπει καλά να τα σκεφτή ή ελληνική πολιτεία κ' οι Ρωμιοί φιλόλογοι.

Και τώρα έρχεται ή σειρά να αναφέρουμε την εργασία εκείνη που έριστικά έκανε θάνατο τόνονμα του John Schmitt. Η εργασία αυτή είναι ή κριτική έκδοση του Χρονικού του Μορέως (2) στη σειρά των Βυζαντινών κειμένων που εκδίδει ο Άγγλος Βυζαντιολόγος και καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Κανταβριγίας κ. J. Burg. Το ελληνικό κείμενο του Χρονικού του Μορέως είχε τυπώσει κατά το 1845 ο γάλλος μεσαιωνολόγος J. Buchon από τόν κώντικα της Κοπεχάγης. Μα ή έκδοση αυτή δεν είναι ολοσδιόλου για φιλολογική χρήση γιατί ούτε από παλαιογραφία ήξερε καλά ο Buchon ούτε κριτική τάξη και μέθοδος μπορούσε σε μεσαιωνικό ρωμαίικο κείμενο να εφαρμοσθή στην εποχή εκείνη που μόλις είχαν άρχισει ή συστηματική και συφωνα με τις αξιώσεις της επιστήμης σπουδή της νέας ελληνικής γλώσσας. Στο Schmitt λοιπόν χρωστούμε την κριτική έκδοση του Χρονικού του Μορέως, που αναγνωρίστηκε από τους πιο σοβαρούς και ξακουστούς επιστήμονες για πρότυπο κριτικής έκδοσης των μεσαιωνικών δημοτικών κειμένων. Μα ή επιτυχία του αυτή είναι αποτέλεσμα κόπου και μελέτης πολλών χρονών γιατί ο μακαρίτης ο Schmitt για να γίνη τέλεια ικανός για την έκδοση αυτή φρόντισε πρώτα—αφάνω τ' άλλα—να μάθη καλά τή δημοτική μας γλώσσα και για το σκοπόν αυτόν ήρθε κ' έμεινε

1) Τόμ. Δ' σ. 291—308.
2) The Chronicle of Morea. Χρονικόν του Μορέως. A history in political verse, relating the establishment of Feudalism in Greece by the Franks in the thirteenth century... (σχήμα 80, σ. XCII—640).

μήνες πολλούς στην Κίρκυρα και τα χωριά της και γύρισε κι άλλα πολλά της Ρωμιούσης μέρη. Για κακή μας τύχη ο Χάρης σαν πεντάκακος κι ώργισμένος κουρσάρος άρπαξε τόν άμοιρο τόν Schmitt άπάνω στο επιστημονικό του ένθισμα κ' ένώ ίσια—ίσια έτοιμαζότανε να τυπώσει τή γραμματική των Χρονικών του Μορέως, άπαραίτητο κι άντάξιο συμπλήρωμα της λαμπρής έκδοσής του.

Τέτοιος με λίγα κι άχρωμα λόγια ο John Schmitt που τώρα μοιρολογούμε. — Οι τόσες και τόσες μεγάλες και τρανές συμβολές του στη σπουδή της μέσης και νέας Ρωμαϊκής γλώσσας θάνατι παντοτεινό μνημόσυνο του τιμημένου σοφού και θάνατι άμάραντα και μοσχομύριστα λουλούδια του τάφου του.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΟΙ ΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Δέ θέλω να μου πεις το μυστικό της μαργαρίτας που ξεφύλλισες έχτες το δειλι. Θέλω να μ' άκούσεις τώρα. Θα σου μιλήσω άπόψε πολύ γλυκά, δε θα σε θυμώσω, δε θα σε κάμω να γίνεις κακιά. Το νοιώθω πολύ βαθιά πως μ' αγαπάς, πως ή ζούλια σου σε κάνει να μου θυμώνεις. Είσαι καλή. Δεν είσαι Ουμόδισσα σαν της θάλασσας την δψη. Έσύ είσαι ήμερη και καλή σαν τόν κάμπο, που βλασταίνει τα λουλουδάκια που αγαπάς, τις μαργαρίτες που θές να ξεφυλλίζεις. Θα σου τα τραγουδήσω τα λόγια μου, θα σου τα κλάψω, ά θες, μα θα μ' άκούσεις. Άκου με, και κείτα με κατάματα, τί όσο θεωρούν τα μάτια σου τα μάτια τα δικά μου, δε θα ριζώνει μέσα σου ποτές, ποτές θα πυργώσει μέσα σου το ψέμα.

Δέ μ' άφισες να σου μιλήσω έχτες το δειλι. Δεν ήθελες να μ' άκούσεις. Δεν ήθελες να με πιστέψεις. Μα τώρα εκείνο το δειλι έγινε κενό χ τ ε σ.

— Μη μου μιλήσεις, μ' ύπες, γιατί δε θα πιστέψω! Και γώ σε δάστηκα το πείσμα σου, κ' έφυγα με σκυμένο κεφάλι. Δεν έφυγα σε φταιχτες· έφυγα σε σκλάβος άδικημένος, που δεν το μ' άπ' το δικίο του να πει μπρός στον αφέντη. Περήφανα είχα σκύψει το κεφάλι μου, γιατί του σκλάβου ή περηφάνεια ατή είναι. Κ' ή γις της σφράγας διαδαινε, χανότανε κάτω άφ' τα μάτια μου τα θολωμένα. Τώρα το δειλι εκείνο γίνικεν χ τ ε σ.

Κι όμως μου φάνικεν έχτες πως σ' άκουσα ξοπίσω μου να κλαίς και κλαίγοντας να λες «μη φύγει, σ' άτάσσει!» Και σ' άτάσθηκα γύρισα πίσω να σε ιδώ, κι άκόμα σου ξεφύλλιζες του κάμπι μαργαρίτες.

Οι ώρες περνούνε Για να ξανόρθουν άραγες; Το ξέρω εγώ το μυστικό της μαργαρίτας που ξεφύλλισες έχτες το δειλι ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

— Τα κόρτω εγώ, είπ' ο γέροντας, κ' ίσα, κριτς, κριτς σαν σπαράγγια τ' άκούσε όλα κι' άπόμεινε ο λόγγος σιάδι.

— Θα βάλω δέκα καζάνια φαγι να βράσουν, είπ' ο βασιλιάς, και σαράντα φούρνους να βγάσουν ψωμί και να φάτε όλα. — Τα τρώω 'γώ, είπ' ο άράπης. Τιμάστηκαν τα καζάνια κ' οι φούρνοι όλοι έβγαζαν ψωμί. Πήγε ο άράπης: Για σ' άτάσσει να ιδώ αν έχουν άλας, είπε και, χών, όλο το καζάνι με μίξ το κατάπινε, όσο που τ' άφασε όλα. Πάνει στους φούρνους κοιτάει τα ψωμιά αν ψήθησαν και τα τρώει και κείνα όλα που δεν τόν πρόφταιναν οι φούρνοι. Πήγε χαμπέρι στο βασιλιά, έτσι κ' έτσι, προστάζει ο βασιλιάς άλλα τόσα να σ' άτάσσουν. — Καλά είπ' ο άράπης. Έβγαλε φύχα φαγι για τους συντρόφους και δυό τρία καρβέλια ψωμί, και τ' άλλα τ' άχασε όλα. — Νερό, άρχινησε να φωνάζει, νερό. Εκεί πέρανε το ποτάμι από τήν πολιτεία. Βάνει το στόμα, πάει το ποτάμι, στείρεψε.

Κατόπι τοί λέει ο βασιλιάς: Έχω έναν φούρο καμίνον σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες κ' ένας από τ' ίσας να μπει μέσα. — Μπαίνω εγώ, είπ' ο γέροντας με το έβδομήντα γούνες. Είχε κοκκινίσει ο φούρος, είχε γένει κάρβουνο λυωμένο. Άχι, ρίξτε ξύλα άκόμα, κρυώνω, έκαν' ο γέροντας. Τους φωνάζει πάλι ο βασιλιάς και τους λέει: Μες στην άκρη του κόσμου βρίσκεται το κόκκινο νερό. Να, τούτο το περιστέρι πάνει κ' έρχεται σε τρεις μέρες. Αν μου φέρετε το κόκκινο νερό μπροστύτερα από το περιστέρι θα σας τή δώσω τήν τσιούπρα, αν κ' όχι, δε σας τή δίνω. — Έδω είμαι, είπ' ο γέροντας με τις μυλόπετρες,

Το περιστέρι λήησε και τούτος άκόμα κάθονταν. Άιντε, σήκου, του λένε οι συντρόφοι του, το περιστέρι είναι δυό μέρες που έφυγε.

— Άς έφυγε, έκαν' αυτός. Τήν τρίτη μέρα τέλος δένει από ένα ζευγάρι μυλόπετρες στα ποδάρια του και φεύγει κι' αυτός. Πάνει, παίρει το νερό στο φλυτζάνι που τ' άδωκε ο βασιλιάς, βρίσκει στο δρόμο το περιστέρι, του κόφτει τήν όρα και γυρνάει γληγορότερα.

Ο βασιλιάς δεν είχε τί άλλο να είπει κ' έδωκε τή βασιλοπούλα. Στέκεται τότες και του λέει το παιδί: να τι άνθρωπος έχει ο τόπος μας κ' αν θέλεις, κάνεις πόλεμο. Και τα εινόρατά τους άκόμα μπορούν και τα κάνουν. Εγώ είδα στον ύπνο μου πως θα πάρω τήν τσιούπρα σου γυναίκα κ' ήρθα και τήν πήρα. Και τότες το παιδί είπε το εινόρο του και γύρισε στο σπίτι του κ' έζησε βασιλικά.

Πλοσίβισσα (Ήπειρος) Μ. Κ.

ΡΩΜΑΙ·ΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙ

ΑΡΦΑΒΗΤΑΡΙ

Βραβεμένο στο διαγωνισμό του «Νουμά»

(Η αρχή του στο περασμένο φύλλο).

Τ Ο Ν Ο Ι

Λέξεις τονισμένες στη λήγουσα.

(κόμμα, τελεία, θαμαστικό).

Θεός, λαός, φωνή, ζωή,
ψυχή, χαρά, κερ, νερό,
λαλώ, γελώ, πηδω, ζήτω,
θαζώ, θαπηδω, θαγελώ,
ζωή, κηλή, ψυχή άγαθή,
νερό, καθαρό, φωνή ψιλή,
θα τι μω τα καλά,
θα ποθω να τιμηθω,

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΩΗ

Η ΓΛΩΣΣΑ*

(Εγκύκλιος προς όλους τους συντάκτας της «'Ακροπόλεως» περί του πώς εις τὸ μέλλον θὰ γράφουν τὰ ἄρθρα, συνεντεύξεις, πρακτικὰ, εἰδήσεις πού θὰ δημοσιεύονται στὸ φύλλο).

Κύριοι συνάδελφοι,

Κάθε ἡμέρα πού διαβάζω τὴν «'Ακρόπολιν» βλέπω μερικὰ πράγματα γιὰ τὰ ὁποῖα δυσαρεστοῦμαι πολὺ μαζὴ σας. Γιὰτὶ ἐνῶ ξέρω πὼς εἶσθε ἄνθρωποι μὲ μυαλό, ἐνῶ ξέρω πὼς τὸ μυαλό αὐτὸ εἶχε ἀρκετὰ γράμματα, βλέπω νὰ γράφετε μιὰ γλῶσσα ἀσυνάρτητη, ξειγγλωτη, ἀχτίνοστη, σὰν τσαπατσούληδες, σὰν καταδίκιοι πού κάνουνε μιὰ δουλειὰ μὲ τὸ σταυρὸ καὶ μὲ δίχως ὄρεξι. Γιὰτὶ ἂν εἶχατε ὄρεξι θὰ ἐγράφατε πολὺ ὁμορφα. Αὐτὸ τὸ καταλαβαίνω ὅταν σας ἀκούω νὰ φλυαρῆτε κωλυσιεργοῦντες γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι μου. Τότε φλυαρεῖτε μὲ μεγάλη ὄρεξι καὶ μιλάτε κἄτι Ἑλληνικὰ πού ἂν τὰ γράφατε μὲ τὴ γλῶσσα καὶ ὄχι μὲ τὴν πέννα. θὰ ἐβγαζάμε κἄτι φύλλα ἀριττουργήματα. Ἄλλὰ δὲν ξέρω πὼς σας καθυλλοκίσει ὁ διάβολος καὶ μόλις βουβαθῆτε καὶ πιάσετε τὴν πέννα ξεχνάτε τὴν γλῶσσα πού μιλούσατε πρὸ πέντε λεπτῶν. Καὶ γράφετε κἄτι ἀλαμπουρνέζικα πού φέρνουνε τὸν ἄνθρωπο σὲ ἀπελπισία.

Ἀρχίζετε καλὰ στὴν ἀρχή.

Μὰ ἐκεῖ πού πάτε καλὰ ξεφουρνίζετε ἔξαφνα μιὰ δοτικὴ, πού μέσα στὸ χειρόγραφο κρέμεται σὰν τίς κολώνες στοὺς τοίχους τοῦ Ἀρτακείου. Παρακάτου καρφώνετε ὡς ἓνα παλούκι μιὰ συλλαβικὴ αὐξήσει Δηλαδῆ, εἰς τὴν ἐποχὴ πού ζοῦμε, κἄτι πού μοιάζει σὰν νὰ ζωγραφίζετε ἓναν ἄνθρωπο μὲ σακάκι καὶ πανταλόνι καὶ νὰ τοῦ φορεῖτε καπιλλο ἰσπανικὸ μὲ φτερό. Τί χρειάζεται ἓνα τέτοιο λουφίο, βρε παιδιὰ, στὴ λέξι; Τί χρειάζεται μιὰ χρονικὴ

* Σημ. τοῦ «Νουμά». Τὸ ἄρθρο αὐτὸ τοῦ Σταθόπουλου δημοσιεύθηκε στὴν «'Ακρόπολη» (7 τοῦ Ἄλωνάρη, σελ. 2, στηλ. 2—3). Ἄμα τὸ διαβάσει κι ὁ δικός μας Χαράλαμπος Ἀντρεαδης, πού βρίσκεται τώρα στὴ Ρουσία, θάποφασίσῃ νὰ μὴ γράφει στὴν ὑπερκαθαρεύουσα ὅσα ἄρθρα του στέλνει στὴν «'Ακρόπολη».

αὐξήσει σὲ ἄλλη λέξι, πού μοιάζει σὰν ἀστειοτάτη ὑπόκλισι ἐμπρὸς στὴν μεγαλειότητα τοῦ δασκαλισμοῦ; Πότε ἀκούσατε νὰ μιλήσῃ κανεὶς μιὰ τέτοια φτειασιδωμένη γλῶσσα, χωρὶς νὰ ἀρχίσουν ὅλοι τριγύρω νὰ τὸν κοροϊδεύουν; Πότε ὁ πατέρας σας σὰς ἔστειλε στὸ διάβολο μὲ τὸ ἀπέλθε; Ὑποθέσατε πὼς πάτε σπῆτι σας καὶ σας ρωτάει ὁ πατέρας σας: «Τί νέα, βρε παιδί, ἀπὸ τὴ Βουλὴ;» Τί θὰ τοῦ εἶπητε; Μήπως θὰ ἀρχίσετε:

— Ἐνῶ ἠγόρευεν ἀπὸ τοῦ βήματος ὁ κ. Κολοκυθόπουλος, ὁ κ. Παπαρούνας ἐγερθεὶς ἰνέωξε τοὺς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἔτεινε ταύτην πρὸς τὸν ῥήτορα, τοῦ προέδρου οὕτω ἐξαναγκασθέντος νὰ ἀνακλήσῃ τὸν κ. Παπαρούναν εἰς τὴν τάξιν καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῷ ὅπως ἱκανοποιήσῃ... καὶ τὰ λοιπὰ καὶ... ὁ κ. Παπαρούνας ἠτήσατο συγγνώμην...

Ἄκουσ ἠτήσατο! Θὰ σας δείρῃ ὁ πατέρας σας. Τὸ ξέριτε καλὰ αὐτό. Δὲν τὸ λέτε στὸ σπῆτι ἔτσι, ὅπως δὲν τὸ λέτε καὶ στὸ καφενεῖο, ὅπως δὲν τὸ λέτε καὶ στὸ δρόμο. Λέτε ἄπλως ὅταν σας ρωτοῦν: Ἐνῶ μιλοῦσε ὁ Κολοκυθόπουλος τὸν μούντζωσε ὁ Παπαρούνας. Γιὰτὶ νὰ μὴ τὸ γράφετε κι' ὄλας; Τί εἶναι ἡ ἐφημερίδα; Σὰν ἓνας ἄνθρωπος. Πού βγαίνει κάθε πρωὶ καὶ μιλάει στὸν κόσμο ὅπως θὰ μιλάγε ἄνθρωπος. Πάρτε τὸν ἀναγνώστη καὶ τὴν ἐφημερίδα ὡς δύο φίλους πού καθοῦνται καὶ πίνουν μαζὴ τὸν καφέ τους καὶ κουβεντιάζουν. Ὁ ἀναγνώστης ἀκούει τί ἔγινε χθὲς πού ἔλειπε, ἔ; πούμε, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἡ ἐφημερίδα τοῦ διηγείται καὶ λέει καὶ τὴν ιδέα της, ὅπως κάθε ἄνθρωπος πού ἐνῶ διηγείται λέει κι' ὄλας ἂν ἦταν σωστὸ αὐτὸ πού ἔγινε. Τόσο εἶναι ἀληθινὸ αὐτὸ πού φαίνεται σ' ὅποιον δῆτε νὰ διαβάσῃ ἐφημερίδα. Θὰ τὸν δῆτε νὰ ζαρώνῃ τὰ φρύδια του, νὰ θυμῶνῃ, νὰ γελάσῃ, νὰ κἀνῃ ἓνα σωρὸ κουνήματα. Ξέριτε τί σημαίνουν ὄλα αὐτὰ; Διαβάσει ἄρθρο καὶ σὲ κάθε γραμμὴ λέει κι' αὐτὸς ἀπὸ μέσα του τὴν γνώμη του.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ γλῶσσα ἡ ζωντανή, ἡ ἀληθινή, πού πρέπει νὰ γράφουμε. Ἡ μακαρουνέζικη δὲ μιλιέται. Ὅπως δὲ μιλιέται καὶ ἡ δημοτικὴ, ἡ πολὺ δημοτικὴ, πού τὴ λένε — ἄς τὴν πούμε καὶ ἐμεῖς — μαλλιάρη (*). Οὔτε ἡ μία, οὔτε ἡ ἄλλη. Ὁ ἀκολουθήσατε λοιπὸν τὰς μεταξὺ τῶν δύο. Ἄπὸ σήμερα ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ χρῆσις ἐκείνων πού εἶπα ἀνωτέρω.

* Σημ. τοῦ «Νουμά». Αὐτὸ μὴν τὸ προτίχετε τὸ γράφει ὁ Σταθ. ἔτσι γιὰ τὸ φόβο τῶν Ἰουδαίων, μήπως καὶ τὸν πούνε...δημοτικιστὴ!

Κάθε συντάκτης πού θὰ παραβῆ αὐτὴν τὴν Ἐγκύκλιον θὰ τιμωρῆται αὐστηρῶς. Πρόστιμο δύο δραχμῶν θὰ ἔχετε γιὰ κάθε δοτικὴ, μετοχὴ, ἀπαρέμφατο, παρακείμενο κλπ. Ἐν ὑποτροπῇ. — (Σημείωσις: Τίθεται πρόστιμο δύο δραχμῶν εἰς τὸν Τιμ. Σταθ. διὰ τὸ «ὑποτροπή») θὰ τιμωρεῖσθε μὲ πρόστιμο δέκα δραχμῶν. Καὶ ἂν τὸ ξανακάνετε θὰ παύσητε ὡς ἀγράμματοι καὶ ἀκατάλληλοι γιὰ τὴν σύνταξι τῆς «'Ακροπόλεως».

ΤΙΜ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Σ' ΕΝΑ ΑΣΤΕΡΙ

Στὴν κ. Εἰρήνην Α. Δεντρινού

Κεῖ πὸν ἡ νύχτα εἶχεν ἀρχίσῃ
Στὸν καθάριο οὐρανὸ
Καὶ χαμήλωνε νὰ δύσῃ
Κάθε ἀστὲρι τοῦ τρανοῦ,

Φῶς ἐφάνηκε στὰ μέρη
Πού γλυκοχαράζει ἀγγή,
Κ' εἶταν τὸ δικό σου ἀστὲρι
Πού σημάδεβε νὰ βγῇ.

Ἐσημάδεβε, κι' ἀγάμι
Μὲ λαμπρὴ ἀκτινοβολίᾳ
Ὅλοφώτιστο προβάλλει
Στὴ χροσὴ του ἀνατολή.

Μεσουράνισε καὶ εἶχεν
Τώρα λάμψη μακρονά
Καὶ τὸν ἴσιο δρόμο δείχνει
Στῆς νυχτὸς τῆ σκοιτωιά.

Εἶνε ὁμοιο στὴ φύση
Σὰν ἐκεῖνο τοῦ βορραῖα
Πού ποτὲ δὲν πάει στὴ δύση,
Ἐχει αἰώνια θωριά.

Μ' ἂν ἐκεῖνο τὸ σκεπάσει
Σύγγεφο διαβατικὸ
Τὸ δικό σου δὲν τὸ ἰστιάσει,
Ἐχει φῶς πνευματικὸ.

ΣΠΥΡΟΣ Ι. ΠΕΡΟΥΛΗΣ

θὰ πη δῶ πολὺ πολὺ,
θὰ γε λῶ μὲ χαρὰ,
νὰ ζω ἡ καλὴ.
τί χαρὰ, τί χαρὰ!

Λέξεις τονισμένες στὴν παραλήγουσα.

γάλα, γάτα, μάτι, μέλι,
κῶμα, νῆμα, σῶμα, χῶμα,
λέω, πίνω, δίνω, θέλω,
χύνω, χάνω, νάει, χάζει.
φωνάζω, τινάζω, ποτίζω.
μεγάλη λεκάνη γεμάτη γάλα.
θέλω γάλα μὲ καφέ.
θέλω ψωμί μὲ πολὺ μέλι.
φάγε λίγο μέλι.
ἔχω λίγο ψωμί.
νά ἡ μεγάλη γάτα.
τὸ καλὸ ἀγῶρι μελετᾷ.
ἔχω ἔνα βελόνι ψιλὸ.
θὰ ράψω τὸ φόρεμά.

Λέξεις προπαροξύτονες.

μάθημα, μαθήματα, νήματα,
φόρεμα, φορέματα, χώματα,
ἄλογο, ἄλογα, ἄχερα,
χάθηκε, χύθηκε, χύθηκε,
ψήθηκε, λύθηκε, δέθηκε,
χάνετε, κἀνετε, πίνετε.

τὸ φόρεμα χάθηκε — τὸ ἄλογο λύθηκε — τὸ βόδι δέθηκε — τὸ ψωμί ψήθηκε — τὸ νερὸ χύθηκε.

μάθετε τὸ μάθημα — μὴν κἀνετε ἄταξιες — μὴ φωνάζετε πολὺ — μὴ χύνετε χώματα — μὴν πίνετε πολὺ νερὸ — τὰ παθήματα μαθήματα.

Ἡνέματα.

ἄλογο, ἔξοι, ἀγῶρι, ὦρα,
ἀλάτι, ἀμάξι, ἔκατθ,
ἄξιος, ἀγιος, ἀγαπῶ.

ἡ μέρα ἔφεξε.
ἡ μητέρα σηκώθηκε,
θὰ πᾶμε περὶ πατο.
ἔγὼ θέλω λίγο γάλα,
ἡ μητέρα ἔβαλε πολὺ γάλα.
τὸ ἀεράκι φυσᾷ σιγὰ σιγὰ.
ὁ Θεὸς βλάττει καμὲ καλὰ.
σ' ἀγαπῶ Θεέ, σὲ τιμῶ.
ἀγιος, ἀγιος, ἀγιος, ὁ Θεός.
θέλω νὰ γίνω καλὸ ἀγῶρι, νὰ μ' ἀγαπᾷ ὁ Θεός.
ἡ μητέρα μ' ἀγαπᾷ.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

α	Α	α	Α	ν	Ν	ν	Ν
β	Β	β	Β	ξ	Ξ	ξ	Ξ
γ	Γ	γ	Γ	ο	Ο	ο	Ο
δ	Δ	δ	Δ	π	Π	π	Π
ε	Ε	ε	Ε	ρ	Ρ	ρ	Ρ
ζ	Ζ	ζ	Ζ	ς	Σ	ς	Σ
η	Η	η	Η	τ	Τ	τ	Τ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10. - Για το 'Εξωτερικό Φρ. χρ. 10

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κίσκια τής Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιάδρου (Οφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού Υπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξάρχεια) στα βιβλιοπωλεία 'Εστίας' Γ. Κολάρου και Σακέτου (δόδος Σταδίου, αντικρύ στη Βουλή).

'Η συνδρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

πούστειλε στον κ. Σιμόπουλο ο ταμίας Πειραιώς-Αιγίνης κ. 'Αποστολάκος ἃ ζυγιστεί βαρύνει περισσότερο από τις διακόσες χιλιάδες που κλεψε ἢ «πούχασε», ἀφοῦ ὁ κ. 'Αποστολάκος ὑποστηρίζει στο γράμμα του, και τὸν πιστεύουμε, πὼς οἱ διακόσες χιλιάδες πού λείπουν ἀπὸ τὸ ταμεῖο... πέρανε «δῦμα τοῦ καθήκοντος».

'Αν τᾶφαγε ἢ τοῦ τὰ φάγανε, τὸ ἴδιο κάνει. Τὸ ζήτημα εἶναι πὼς τὰ χρήματα χαθήκανε, πὼς χάθηκε κι ὁ κ. ταμίας και μόνο τὸ γράμμα του δὲ χάθηκε, γιατί ἃ χανότανε κι αὐτὸ ἢ σφοδρὰ δάτανε μεγάλη ἀφοῦ δὲ δὰ μαθαίναμε τόσα πολύτιμα πράματα. Καὶ πρῶτα πρῶτα μᾶς μαθαίνει ὁ κ. ταμίας πὼς ὁ κ. Σιμόπουλος τὸν προστάτενε. «Σᾶς εὐχαριστῶ, κ. 'Υπουργέ, δι' ἣν μοὶ παρέσχετε π ἄ ν τ ο τ ε προστάσιαν και ὑποστήριξιν». Μονάχα αὐτὸ

τὸ ΠΑΝΤΟΤΕ δὲν ἀξίζει τις διακόσες χιλιάδες; Ὁ κ. 'Υπουργὸς προστάτενε π ἄ ν τ ο τ ε τὸν κ. ταμία κι ὁ κ. ταμίας βουτοῦσε δ,τι μπορούσε ἀπὸ τὸ ταμεῖο ἀφοῦ εἶχε π ἄ ν τ ο τ ε τὴν προστασία τοῦ κ. 'Υπουργοῦ. 'Υπάρχει ἐλπίδα τὴν προστασία αὐτὴ νὰ μὴν τὴ χάσει κι δταν ἀποφασίσει νὰ παρουσιαστῆί μπροστὰ στο δικαστήριον νὰ δώσει λόγο γιὰ τὴν πατριωτικὴ του αὐτὴ πράξη.

Μὰ τὸ πολύτιμο γράμμα δὲ μιλάει μονάχα γιὰ τὴν 'Υπουργικὴν προστασία. Μιλάει γιὰ χίλι ἀνὰ πράματα, μιλάει γιὰ λωποδυτικὰ κλέπτα πὸν γίνονται ἀπὸ ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῶν ὑπουργείων, μιλάει γιὰ ἐθνικὲς ὑπερσεῖες—και μιλάει γιὰ ὅλ' αὐτὰ μὲ τόση ἀδιαντροπιὰ πὸν σὲ κάνει νὰ πιστεύεις πὼς δὲ ζεῖς μέσα σ' ἐλεύθερο Κράτος παρὰ σ' ἕνα ἀτέλειωτο Φρενοκομεῖο πὸν τρελλοὶ μέσα σ' αὐτὸ εἶναι ὅλ' οἱ τίμοι ἀνθρώποι, και δεσμοφύλακες τους ὅλ' οἱ παλιαδρωῖοι κι οἱ λωποδύτες, φορτωμένοι ὅλοι τους τιμὲς και ἀξιώματα και μοναχὴ δουλιὰ ἔχοντας νὰ φορολογοῦνε νὰ κλέβουνε και νὰ τυραννοῦνε ποικιλώτροπα τοὺς τρελλοὺς.

Τὸ γράμμα τοῦ κ. 'Αποστολάκου μπορεῖ, και τοῦ ἀξίζει, νὰ μεταβληθῆί σὲ ρίμες πεταχτές, νὰ μπεῖ σὲ τρελλὴ μουσικὴ και νὰ τραγουδιέται στὰ καφε-σανιάν. Τί κάθεται ὁ κ. Γιάν τοῦ «Μαύρου γάτου»; Νὰ ἐπιτυχία πρώτης γιὰ τὸ Κατακλῶμ!

—Κατακλῶμ, τὸ Ρωμαῖκο! Κατακλῶμ!..

Ο ΛΗΣΤΑΡΧΟΣ

Καράμπελας, καθὼς τηλεγραφήσανε ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία, εἴτανε νὰ περάσει τις προάλλες ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ και νὰ φύγη γιὰ τὴν Ἀμερικὴ και λόγου του.

Φαίνεται θάπελπίστηκε κι ὁ ἀξιοτίμος αὐτὸς συμπολίτης μας ἀπὸ τὰ χάγια πὸν μᾶς δέρνουν και ἀποφάσισε νὰ γίνεῖ ἀπὸ λήστάρχος μετανάστης. Οἱ δικοὶ μας πρέπει μὲ κάθε θυσία νὰν τότε κρατήσουν ἐδῶ, διορίζοντάς τονε ἀκόμα και ταμια, γιατί τέτια φρούτα δὲ μᾶς σφέρει νὰ τάφινουμε νὰ φεύγουν ἀπὸ τὸν τόπο μας. Μᾶς ξέρουν τόσο καλά ὅζω, ὅστε δὲν εἶναι καμιὰ ἀνάγκη νὰν τοὺς στέλνουμε και τοὺς ληστάδες μας γιὰ νὰ μᾶς γνωρίσουν καλύτερα.

ΚΑΠΙΟΣ

πὸν διάβαζε τις προάλλες πὼς οἱ ἀξιοματικοὶ τοῦ

Οικονομικοῦ δυσαρεστήθησαν και λογαριάζουνε νὰ διαμαρτυρηθῶνε γιὰ τὸ σῶμα τους ἀδικήθηκε στους τελευταίους στρατιωτικὸς προβιθασμοὺς, εἶπε—

—'Η Κρήτη χάνεται, ἢ Μακεδονία κιντουνεῖ, τὸ ἔθνος μας χτυπιέται ἀπὸ χίλιες δυὸ μεριές, κι ὅμως οἱ ἀξιοματικοὶ μας μόνο τὰ γαλόνια συλλογίζονται, σὰν τοὺς χαρκόπους σαλίγκαρους τοῦ γέρο-Αἰσώπου! . . .

'Ο ἄθρωπος αὐτὸς δὲν εἴτανε προδότης. Σᾶς τὸρμιζόμαστε.

ΑΙΙΟ

τις ἀηδέστατες ἠθικολογίες πὸν μᾶς προσφέρουν κάθε τόσο μερικὲς φημερίδες γιὰ μερικὰ καλοκαιρικὰ θέατρα, μᾶς ἔσωσε ἕνα ἐξυπνο και δυνατὸ χρονογράφημα τοῦ Παπαντωνίου πὸν δημοσιεύτηκε στὸ «'Αττυ» (Τρίτη 11 τοῦ 'Αλωνάρη).

'Ο Παπαντωνίου μὲ δυνατὰ ἐπιχειρήματα και μὲ τὴ σιδερένια λογικὴ μᾶς ἀπόδειξε πὼς σ' ὅλα τὰ θεάματα μποροῦνε νὰ πηγαίνουν οἱ ἄντρες, πὸν τὰ ξέρουν ὅλα, και πὼς ἠθικὴ τῶν ἄντρων, λείει ὁ Παπαντωνίου, ὑπάρχει μονάχα δταν οἱ ἄντρες ἔχουν στὸ πλάι τους, στὰ τέτια θεάματα, γυναῖκες ἢ ἀνήλικα παιδιὰ.

Τίτιες διαμαρτυρήσεις, σὰν τοῦ Παπαντωνίου, χρειάζονται καμιὰ φορὰ γιὰ τὴν ἀποδείχουν πὼς οἱ φημερίδες μας δὲ γράφονται μονάχα ἀπὸ ταρτούφους κι ἀπὸ στενοκέφλους.

ΔΕΝ

εἶναι ὁ 'Αποστολάκος ὁ πρῶτος δημόσιος ταμίας πὸν κλέβει. Τόσες και τόσες κλεψιές σὲ ταμεῖα γηνήκανε προτύτερα κι ὅμως ἢ Κυβέρνηση, σὲ νὰ γίνεταί πρώτη φορὰ κλεψιά σὲ ταμεῖο, ξαφνιάζεται και ζιππάζεται και ἀπέπειτα «νὰ λάβει μέτρα διάφορα πρὸς περιφρούρησιν τοῦ δημοσίου πλούτου», νὰ ζητήσῃ προσόντα κ' ἐγγυήσεις ἀπὸ τοὺς ταμίες, νὰ διορίσει περισσότερους οικονομ. ἐπιθεωρητῆς και νὰ κάνει ὅ,τι τὴ φωτίσει ὁ διάολος.

Μὴν ταραξέστε και τίπτ' ἀπ' αὐτὰ δὲ θὰ γίνεῖ. Τώρα λέγονται πὸναι ζεστὸ τὸ πράμα. Αὔριο πὸν θὰ κρούσει, θὰ ξεχαστοῦν ὅλ' αὐτὰ και τὰ πράματα θὰ μείνουνε στὴ θέση τους, πὸναι τόσο καλά βαλμένα, ἀφοῦ ἂν τύχει κι ἀλλάξουνε δὲ θὰ μπορεῖ ὁ κάθε κ. Σιμόπουλος νὰ προστατεύει τοὺς 'Αποστο-

θ	Θ	θ	Θ	υ	Υ	υ	Υ
ι	Ι	ι	Ι	ρ	Ρ	ρ	Ρ
κ	Κ	κ	Κ	χ	Χ	χ	Χ
λ	Λ	λ	Λ	ψ	Ψ	ψ	Ψ
μ	Μ	μ	Μ	ω	Ω	ω	Ω

ΦΩΝΗΕΝΤΟ

ΑΝΑΜΑΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΣΥΦΩΝΑ

'Αρθρα· ὀ—οἰ, ἠ—αἰ, τὸ—τᾶ

λα γός,	γά τος,	λύ κος,	λό φος,
κῆ πος,	κό πος,	φί λος,	μῦ λος,
πίσ σα,	πίν να,	κίσ σα,	λύσ σα,
'Αν να,	μάν να,	Σάρ ρα,	ράμ μα,
ἀρ νι,	καρ φι,	χόρ το,	χαρ τι,
μαλ λι,	φύλ λο.		

'Ο λα γός ἔ φα γε τὸ λά χα νο.
Τὸ ἀρ νι ἔ φα γε τὸ χόρ το.
'Ο λύ κος ἔ φα γε τὸ ἀρ νι.
'Ε νας γά τος πο νη ρός φῶ να ζε.
'Ο γά τος ἔ φα γε τὸ γά λα,

'Ο μῦ λος ἔ λε σε τὸ σι τὰ ρι.
'Ο κῆ πος γέ μι σε ρό δα.
κῆπος—κόπος. φῆλος—μῦλος,
πίσσα—πίσσα, κίσσα—πίσσα,
χαρτι—καρφι.

ΔΙΦΤΟΓΓΟΙ

ει ει

'Η γά τα φω νά ζει. — Τὸ γα τὰ κι θέλει γά λα. — Τὸ κα νὰ ρι πε τᾶ. — Τὸ πε πὸνι μὺ ρί ζει. — Τὸ σι τὰ ρι γί νε ται. — 'Η ἄ γελά δα πει νᾶ, θέ λει νὰ φά ει· δι ψᾶ, θέ λει νε ρό.

αι αι

'Ε να ἄ γω ρά κι παί ζει μὲ τὸ γα τὰ κι. — Καὶ τὸ γα τὰ κι θέ λει νὰ παί ζει. — Τὸ ἄ γω ρά κι πει ρά ζει τὸ γα τὰ κι. — Τὸ γα τὰ κι εἶ ναι κα κό, θυ μῶ νει. — Καὶ τὸ ἄ γῶ-

ρά κι εἶ ναι κα κό. — Τῶ ρα τὸ ἄ γω ρά κι πο νεῖ, και τὸ γα τὰ κι πο νεῖ.
αῖ — φα ῖ, κα ῖ κι, κα ῖ κά κι, κα ῖ λα, κε-
λαῖ δῶ, Χαῖ δῶ.

ου ου

που λι, που λά κι πού που λο, βου νδ, λου-
λου δά κι, λα γου δά κι, πι ρού νι, πι ρου νά κι.
— Τὸ κα νὰ ρι εἶ ναι ὦ ραῖ ο που λά κι· πε τᾶ
πά νω κά τω.

— Κᾶ θε που λι ἔ χει πού που λα.

— Πά νω που λά κι,

κά τω που λά κι,

ποῦ εἶσαι που λά κι;

πά ει τὸ που λι!

— 'Ο πε τει νός φω νά ζει κου κου ρί κου
κου κου ρί κου.

— Σῆ με ρα θὰ κά νω ἄ ε τὸ,

ἄ ε τὸ μὲ τὴν οὐ ρα

νὰ πε τὰ ει ἄ ψη λά·

τί ὦ ραῖ α τί κα λά!

λάκηδες κι ό κάθε κ. 'Αποστολάκος νάδειάζει τό ταμείο . . . από πατριωτικούς λόγους.

'Εκείνο πάλι πού λένε, νά διορίσουνε πέ μερικά ταμεία Οικονομικούς αξιωματικούς, είναι νά ξεραίνε-σταν όσα γέλια. Μήπως ένας και δυό είναι οι Οικονομ. αξιωματικοί πού περσάνε ίσαμε τώρα από τά Στρατοδικεία για παρόμοιες μπερμπαντοδουλίες ;

Τό ράσο δέν κάνει τόν παπα, μά ούτε και ή σπαλή τόν τίμιο υπάλληλο.

ΜΙΑ

απόδειξη τρανή κι αυτή στο γενικικό ξεβίδωμα. 'Η 'Ιερ. Σύνοδο εκλεξε τους Δεσποτάδες και ή Κυβέρ-νηση δέν τους διορίσε γιατί, λείει, οι βουλευτάδες θέλανε για τίς επαρχίες τους άλλους κι όχι κείνους πού εκλεξε ή Σύνοδο.

Και τά γράφουν αυτά οι φημερίδες έτσι, δίχως σκόλια, σά φυσικώτατα πράματα, κ' έπειτα απο-ρούν οι ίδιες πώς όσο πάει και σθίνει δλότελα τό θρησκευτικό αίστημα στο λαό !

Μά πώς θέλετε, θεομαϊχτες, νά σεβαστεί ο λαός τή θρησκεία όταν κάθεστε και του λένε πώς τόν αντιπρόσωπό της, σά νάκα κανένας τελωνοφύλακας, τονέ διορίζει ο βουλευτής ;

Σι μερικές περιπτώσεις επιβάλλεται τό ψέμα, μά δέν τό νιώθετε.

ΒΡΕΘΗΚΕ

και μια φημερίδα γνωστικιά, μίσα σι τόσες θεοπά-λαβες, νά δώσει μια συμβουλή λογική στους Κρητι-κούς. Νά μαζευτείτε όλ' οι Κρητικοί, τους είπε ή «'Ακρόπολη», συμπολιτευόμενοι κι αντιπολιτευόμε-νοι, γύρω από τόν πρίγκηπα, νά γίνετε όλοι μια ψυχή, και νά πολιτευτείτε σύμφωνα με τίς περι-στασεις.

Αυτό λέγεται λογική. Τό άλλο πού συμβουλέ-ψανε μερικές πατριωτικές φημερίδες τους Κρητικούς, νά πάρουνε δηλ. τά όπλα και νάν τά βάλουνε μ' όλη τήν Εύρώπη, λέγεται παλαβομάρα.

'Η άρώστεια αυτή, όσο κι άν είναι πατριωτική κι όχι δημοκοπική, δέν τους άφίνει νά νιώσουν και τή μεγάλη θυσία πού κάνει σήμερα ο πρίγκηπας Γεώργιος νά μη φεύγει από τήν Κρήτη μά νά μένει σάν πιστός πατριώτης στη θέση του, κ' ύστερ' από τήν τελευταία απόφαση τής Εύρώπης.

ΤΡΕΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

*Πλάθει κι ανασταίνει
Τόσα ο Νούς παλάτια
Ρήγισσες, πού νταίνει
Μ' άστρα κι ομορφάνει
Με γαλάζια μίτια.*

*Πλάθει κι ανασταίνει
Τόσα ο Νούς στον Κόσμο:
Κάτι, πού πεθαίνει
Κάτου από τό δίοσμο
Και μ' άνθους πληθαίνει.*

*Πλάθει κι ανασταίνει
Τέτοια ο Νούς αιδέρια,
Που δ,τι άνάβει άσιέρι
Φως άχνό απομένει
Στά τρανά Του χέρια.*

*Πλάθει κι ανασταίνει...
'Ενα όμως μονάχα,
Μιά νυχτιά πού σταίνει,
Μάγισσά Του ή βλάχα
Λάμια, πού ανασταίνει*

*Λύσσας και κατάρας
Τους άχνους, —τό οίχνη
Νά, μέσ' στής άντάρας
Τό σκοτάδι λύχνοι
Φαίνονται τρομάρας*

*Τά δυό άστραφτερά της
Μάτια στο σκοτάδι—
Δυό φωτιές στον 'Αδη—
Και τά δυό φτερά της,
Μαύρα σά γαγάτης,*

*Γύρω του άνεμίζουν
Και τό απογκρεμίζουν.*

Σπέτσες ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΜΥΘΡΑΙ

ΚΑΤΑΚΛΟΥΜ

Στά υπόγεια τής μεγάλης μυρμαρίας τό «'Ολύμ-πια» έχει τήν τρύπα του ο «Μαύρος Γάτος». Δέν είναι άληθινός γάτος, άν και έχει τρίχωμα όσο και οι άληθιν.ί. Κάθε άλλο. Είναι ο τραγουδιστής, ζω-γράφος, καρικατουρίστας, χοριτολόγος, μονολογο-γράφος κτλ. κτλ. Αντι 'Γάν Είναι ο Παριζιάνος μποξέρ με μακριά μαλλιά, μουσι, γυαλιά και στα-χτιά ρεδιγγότα 'Εχει βοηθούς τήν κυρία 'Υδλ μια χαριτωμένη Γαλλίδα πού άπαγγέλλει νουστιμάτα και διαβηλικώτατα, και έναν κύριο πού μοιζει τόσο του Σαμφάκου, ώστε νά είναι π'ά γνωστός στο Κα-τακλόμ με τ' όνομα του 'Αθηναίου.. άναρχικού.

Και τί κάνουν στο υπόγειο; 'Ο,τι θέλετε. Πρώτα όταν μπαίνετε σās άναγγέλλει ο 'Γάν έπισημώτατα. —'Ο κύριος έρχεται από κηδετα.

—'Ετούτος έρχεται άργά για νά δείξει πώς είναι άριστοκράτης.

Οι άλλοι πού έχουν πιάσει τραπεζάκια από νο-ρίτερα γελούν, φωνάζουν κι' ύστερα απ' αυτή τήν άλλόκοτη αποθέωση ξαναρχίζει ο 'Γάν τό τραγού-δια του.

Είναι πεταχτά τραγουδάκια, πειραχτικά, σατυ-ρικά, γεμάτα καλαμπουρία και έχουν τά παραδο-ξώτερα θέματα 'Ο Τύρος Νικόλαος. 'Η έπίσκεψη του Κάιζερ στην Κέρκυρα, στο Φάληρο νέις φό-ρος του κ Σιμόπουλου και ένα σωρό άλλες καντό-νέτζες εξατμίζονται σάν άφρός σαμπάνιας μες στην υπόγεια ταβέρνα πού άντηχεί από γέλια και από θόρυβο γλεντιού.

*

— Πρίγκηπες και πριγκηπέσσες, προσφώνει ο 'Γάν, ξέσω πολύ καλά πόσο διψάτε τίς καλλιτεχνι-κές απολαύσεις. Γι' αυτό τώρα θα κάνουμε τίς «τε-χνικές σκιές» και θα παρακαλέσω τό διαλεχτό κοινό που με τιμώ με τήν παρουσία του νά μένει φρό-νιμο.

Οι «Τεχνικές σκιές» είναι στ' άληθινά κάτι καλ-λιτεχνικώτατο πού οδηγεί τό θεατή και άκροατή σ' ένα όνειρο.

Και λέω έπίτηδες τό θεατή και άκροατή γιατί ή ζωγραφική και ή μουσική ένωμένες μάς ξεση-κώνουν για λίγες στιγμές από τήν πραγματικότητα τής ταβέρνας.

Στίχοι του Σιλδέστρ, του Βινύ, μελοποιημένοι και εικόνες του 'Γάν πού πυροβάλλονται σ' ένα μι-κρό, λευκό παννι, ένψ τό διαμέρισμα είναι σκοτει-νιασμένο.

Οι προσβολές παρακολουθάνε τό τραγούδι. Φαί-νονται και σβύνουν ήρεμα, όχι άπότομα, όπως γεννιέται και χάνεται μια εικόνα στη φαντασία μας.

Και είναι ώραία αυτή ή μετάπτωση από τά γέ-λια στην καλλιτεχνική συγκίνηση.

Στό τέλος ο 'Γάν τραγουδάει τόν «'Εθνικό ύμνο του Κατακλόμ» ένψ τόν συνοδεύουν με καραμού-ζες ειδικές οι γλεντιζέδες χειροκροτήματα ρυθμικά άντηχούν κι' ο κόσμος φεύγει εύχαριστημένος χωρίς νά θυμάται τί σκουτούρες είχε σήμερα και χωρίς νά συλλογιέται τί καινούργιες θαχει αύριο.

A. M.

ια ια

Τά παι δά κια ε χου νε μα τά κια, χε-ρά κια, πο δα ρά κια.

Τά παι δά κια παί ζου νε.

Με τά μα τά κια πα ρα τη ρου νε.

Με τά χε ρά κια παί ζου νε και πιά νου νε.

Με τά χει λά κια μι λου νε, γε λου νε, λέ-νε κα λά λο γά κια.

Με τά πο δα ρά κια πη δου νε και πα-του νε.

'Η κα ρυ διά κά νει κα ρύ δια, ή μη-λιά μη λα, ή κυ δω νιά κυ δώ νια, ή λε μο-νιά λε μό νια, ή συ κιά συ κα, ή ά πι διά ά-πί δια, ή κο λο κυ θιά κο λο κύ θια και ή φα-σου λιά φα σου λια.

οι οι

λα γοι, γά τοι, λύ κοι, λό φοι, κη ποι, κό ποι, φί λαι, μύ λαι, γυ ροι, χοι ροι, τοι χοι.

Οι λα γοι ει ναι ζω η ροι.

Οι γά τοι ει ναι πο νη ροι.
Οι λύ κοι ει ναι θε ριά.
Οι λό φοι ει ναι χα μη λά βουνά.
Οι κη ποι ει ναι ω ρα οι: ε χου νε ω ρα ο-λου λού δια.

Οι φί λαι ει ναι σάν ά δερ φοι.
Οι μύ λαι γυ ρί ζου νε και ά λέ θου νε τό σι τά ρι.

Οι χοι ροι ει ναι ζω α.
Οι τοι χοι ει ναι χα μη λαι ή ά ψη λαι.
— Ει ναι κα μω μέ νοι ά πό σα νί δια και ξύ λα και άλ λα.

αυ (=αβ)

αύ γδ, αύ γά, σαύ ρα.

Τό που λι κά νει αύ γό.—'Α πό τό αύ γδ γί νε ται ε να που λά κι.

'Η σαύ ρα ει ναι ζω ο.—'Η σαύ ρα ει ναι σα φί δι, μά ε χει πό δια.—Και ή σαύ ρα γεν-νψ αύ γά.

αν (=αδ)

αύ τι, αύ τιά, δαυ κι, δαυ κιά, και κι, ναύ της.

'Εχω δυό αύ τιά.—Με τά αύ τιά άκούω.

'Ο λα γς ε χει με γά λα αύ τιά.—'Α γα-πψ πο λυ τά δαυ κιά.

'Η χε λώ να ε χει και κι.

ευ (=εδ)

εύ κη, ψεύ της, ψευ τιά.

Εύ κη γο νέ ων ε πα ρε και τά βου να ά νέ βα.

'Ο ψεύ της λέ ει ψέ μα τα.

ει (=εβ)

ά λεύ ρι, ά λευ ρās, ά λευ ρω μέ νος,

ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΗΣΚΙΟΥΣ» ΣΤΑ ΝΕΡΑ.

Β Ρ Α Δ Ι

Του Μ. 'Ανθέμν.

Τι γλύκα χώνει στην καρδιά μου ή ώρα
Πού χάνεται το φως και το σκοτάδι
Σιγανιτέλλει απ' το βουνό. Τό βράδι
Νά το' φως είναι για σκοτάδι τώρα;

Σάν καρτερείς τη νύχτα την καλή σου
Κι' απ' τη χαρά που θάρθει αναγαλλιάσεις.
Μ' αυτή δε φαίνεται κι' αναστενάσεις.
Λύπη ή χαρά γεμίζει την ψυχή σου;

Μά να την, έρχεται αλαφρή τρεχάτη
Κ' ένα φίλι γελάει στο γλυκό μάτι ..
'Αχόρταστη ώρα της χαράς εκείνης!

'Ετσι όταν μέσ' απ' τὰ κλαριά περνάει
'Ολογιομο το μάτι της σελήνης,
'Ω το φίλι που ή νους μου κλυμπάει!

ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ

Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Α

ΝΕΑ ΕΡΓΑ

Μεγάλη είτανή θεατρική κίνηση των δυό περα-
σμένων εβδομάδων. Έργα καινούρια, ξένα και πρω-
τότυπα, παραστάθηκαν στα διάφορα θέατρα και
θέρυθος πολυς γεννήθηκε γύρω σε ήθοποιούς και σε
συγγραφείς. Ο κ. Οικονόμου πρώτα, ή γνωστός σκη-
νοθέτης του Β. Θεάτρου, έσχημάτισε θίασο κι άρ-
χισε παραστάσεις στο παλιό Βασιλιέ που ξαναχά-
ρηκε έτσι καινούρια ζωή με το δημιουργικό δαιμό-
νιο του νέου διευθυντή του. Ένα έργο από κείνα που
δέν είναι ούτε δράμα, ούτε κωμωδία, ούτε κανε φάρ-
σα, κι όμως φαίνεται πως είναι λίγο απ' όλ' αυτά,
χρησίμεψε για πρώτη του θίασου. Ο «Σέρλοκ
Χόλμς» του γνωστού ρομάντσου του Κόναν Ντόιλ,
ένέπνευσε τον άγνωστο συγγραφέα του σκηνικού Χόλμς
να γράψη δράμα με τέτοια υπόθεση, βάζοντας απάνω
στη σκηνή τις διάφορες περιπέτειες του τρομερού
άστυνόμου. Ίσως το έργο αυτό να είναι κατώ-
τερο και απ' τη χειρότερη φραντσέζικη φάρσα,
σ' έμας όμως που βουτηγμένοι είμαστε στα βαλτο-
νέρια της παριζιάνικης άηδίας μας φάνηκε μόνο για
τη πρωτοτυπία του σαν καλύτερο από κάθε άλλο

φρού γω, φρου γά λα,
εύ λο γία.

Τό αλεύρι γίνε ται από τό σι τή ρι.—
'Από τό αλεύρι γίνε ται τό ψωμί.

nu (=nb)

Ηδρα ένα αυγό.— Έσύ τί ηδρες;—
'Ο φίλος ηδρε τό φίλο.

ΔΥΟ ΟΜΟΙΑ ΣΥΦΩΝΑ

ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΗΣ ΛΕΞΗΣ

σάκκος, λάκκος, φύλλος, φελλός, άλλος,
φύλλο, πίσσα, πίννα, κόμμα, ράμμα, άμ-
μος, κισσός, κόκκος.

'Ο φύλλος είναι ζούδι.— 'Η φύλλα γεν-
νέ αυγά.— 'Ο φύλλος πηδά άψηλά.

'Η θάλασσα έχει άμμο.— 'Ο άμμος
είναι ψιλό.

μια που ή θίασος αποφάσισε να μην άρχισή με κάτι
σοβαρότερο.

*

Πρέπει να πούμε μια μεγάλη αλήθεια. Ο κ.
Οικονόμου είναι λαμπρός δάσκαλος, οι μαθητές του
 όμως έξόν από λίγα πρόσωπα δι φαίνεται να πολυ-
 παίρνουνε από τη διδασχή του. Όσο κι' αν προσπα-
 θήση όσο κι' αν βασανιστή είναι ζήτημα μεγάλο αν
θα καταφέρει να βγάλη τους ήθοποιούς του απ' το
παλιό καλούπι. Στην πρώτη παράσταση, ποιός ξέ-
ρει ύστερα από πόσες δοκιμές, ήταν όλα στη θέση
τους. Μπορούσε κανείς εύκολα να παρατηρήση όλα
τά σημάδια της επίμονης της συστηματικής διδα-
σχής σε κάθε τι ως και στα μικρότερα ακόμα. Οι
κινήσεις όλων των προσώπων ήταν μετρημένες, ή τό-
νος της φωνής τους, ή χρωματισμός των λέξεων, οι
χειρονομίες τους, όλα καλά λογαριασμένα. Ένα μάτι
λές άγγρυνο τους παρακολουθούσε κ' ένα χέρι σιδε-
ρένιο τους μετακινούσε δώ κ' εκεί. Ότε βήμα πιο
μπροστά ούτε πιθχμή πίσω. Έβλεπες ότι είχες
μπροστά σου θέατρο με δάσκαλο.

*

Στη δεύτερη όμως παράσταση, στην δυστυχι-
σμένη φάρσα «Όλα δανεικά» ούτε έχνος της πρώτης
έντύπωσης. Οι ήθοποιοί που παίζανε δέν ξεχωρίζαν
από ήθοποιούς κοινού θεάτρου. Έξόν πάντοτε από
δυό τρία πρόσωπα. Κι' ή λόγος απλούστατος. Στην
πρώτη οι τεχνίτες που λάβανε μέρος ήταν οι περ-
σότεροι απ' το Βασιλικό κ' είχαν παρει φυσικά
μαθήματα απ' το δάσκαλό του, ενφ στη δεύτερη
οί πιο πολλοί ήταν παλιοί ήθοποιοί ξένοι προς κάθε
διδασχή. Έπειτα σ' αυτή δέν έγιναν όσες δοκιμές
έπρεπε να γίνουν γιατί το εμπόριο τρώει την τέχνη
και καιρός δέν υπήρχε.

*

'Η κ. Μ. Κοτοπούλη μας έκανε μια πολύ εύ-
χαριστη έκκληση. Μας παρουσιάστηκε στην τρίτη
πράξη του «Σέρλοκ Χόλμς» σ' ένα ρόλο πρωτότυπο
κι αληθινά χαριτωμένο. Έπαιξε την Παριζιάννα Βα-
ρωνέσα τόσο γουστόζικα, με τόσο σκέρτσο, ώστε δι-
κια ή κόσμος συναρπάστηκε και την καταχειροκρό-
τησε. Περιμένουμε όμως να τη δούμε σε ρόλο κάπως
πιο γεμάτο, πιο δρωτερινό, για να καμαρώσουμε το
ταλέντο της και στην κωμωδία, γιατί το πρόσωπό
που έπαιξε στο Σέρλοκ ήταν περισσότερο ζήτημα με-
λέτης κ' επίμονης καρά καθαρής Τέχνης.

'Η μέλισσα πετά ή δώ κ' ή κεί.
'Η μέλισσα κένει μέλι και κερί.
'Η κίσσα είναι πουλί.
'Ο λάκκος είναι γεμάτος νερό.
'Ο σάκκος είναι γεμάτος άλάτι.
Τό ράμμα είναι ψιλό.

ΔΥΟ ΣΥΦΩΝΑ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΗΣ ΛΕΞΗΣ

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΕΝΑ ΧΩΡΙΣΤΑ

άρνι, καρφι, χαρτί, άρμη, καρπός, σαργός,
κορμός, δαρμός, σερτάρι, χορτάρι, πόρτα,
άδερφή, άδερφός, πελαργός, σέρνω, γέρνω,
δέρνω, φέλνω, γυρνώ, περνώ, καλνώ, παφρνώ.

'Ηρθε ήρθε γελιδόνι και ή άνοιξη
μας ήρθε.— 'Η μέρα άρχίζει και μεγαλώ-
νει.— 'Ο έργάτης άρχίζει και δουλεύει.—
'Ο γεωργός άργώνει τό χωράφι.— 'Η δρι-
νθα και ή πέριδικα γεννούνε αυγά.— Τό
άρνάκι τρώει χορτάρακι.— Τό θαλασσινό
νερό είναι άρμυρό.— 'Ο σαργός είναι ψάρι.

(Στ' άλλο φύλλο τελώνει)

Στο θέατρο της «Νεαπόλεως» παραστάθηκε ή
«Αθανάσιος Διάκος» πατριωτικό δράμα. Και τό
έργο αυτό δέν ξεχωρίζει από τά συνειθισμένα πατριω-
τικά του καλοκαιριού. Μπορούμε όμως ξεχωριστά να
μιλήσουμε για την ώραία την άπλη του γλώσσα που
φυσικά κι' άρμονικά τραβάει ως τό τέλος χωρίς που-
θενά να σκοντάφτει. Άκόμα για κάποια ποιήηση που
ξεπηδάει σε μερικές μεριές στα διάλογο και για τη
σχετική συντηρητικότητα που δείχνει σε πχχία πα-
τριωτικά λόγια. Ο συγγραφέας του νομίζουμε πως έχει
τη δύναμη με καιρό ίσως να γράψη ξένα λαϊκά έργα,
μια που τόσο βαθιά ξέρει τό μεταχειρίσματο της δη-
μοτικής. Με τό κομψό κι' άγνό δουλεμαίτης πανώ-
ριας και λεβέντικης γλώστης και με την ξεχωριστή
αίσθητική της δέν είναι δύσκολο να βρή μια μέρα
τό δρόμο που φέρνει ίσια τη λαϊκή ψυχή.

*

Στη «Νέα Σκηνη» παίχτηκε τό τρίπραχτο κοι-
νωνικό δράμα του κ. Δραλιέση «Τά ρόδα της Ίε-
ριχούδης». Τι θίλησε ή συγγραφέας να υποβάλη με τόν
τίτλο αυτό είναι εύκολο να καταλάβη κανείς άμέ-
σως απ' την υπόθεση. 'Η Χρυσούλα, έν' άθωο ρω-
μαντικό κοριτσάκι, είναι τρελλά έρωτευμένο με τόν
αρχωνιστικό της, έναν τύπο 'Αθηναίου γλεντζέ. 'Ο
ιδανισμός της όμως και τά πλάνα όνειρα που γύρω
στον έρωτά της έπλεκε ή παρθενική Χρυσούλα σβύ-
νουνται και πεθαίνουν σαν άνακκλύπτει άξαφνα τόν
πολυγαπημένο της στα πόδια μιας λάγνας τρελλο-
γυναίκας. Αυτή είναι ή βάση του δραματικού.

Τό έπεισοδιακό αυτό, που ένας τεχνίτης μπο-
ρούσε να τό ξετυλίξη σ' ελόκληρο έργο, φαίνεται
αδύνατο στο συγγραφέα για να στηρίξη απάνω άκέ-
ραιο τό δράμα του. Για τούτο φτιάχνει δεύτερη
υπόθεση με μια ζωντοχήρα που της ρίχνονται οι
καλεσμένοι του σπιτιού κι' αυτή τους διώχνει με
τέτοιο τρόπο ώστε καθένος τους να γίνεται ήρωας
και μιας κωμικής σκηνής. Ότε έχουμε φάρσα ελό-
κληρη που πιάνει στο έργο τόπο πολύ περισσότερο
απ' τό δράμα. Όσο δέ γι' αυτό, παίζεται μονάχα
απ' τη Χρυσούλα ή καλύτερα μέσ' στη ψυχή της
και φανερόνεται με μονολόγους. Τά πρόσωπα της
φάρσας με τά πρόσωπα του δράματος δέν τάνώνει
τίποτα μεταξύ τους καθώς και τις σκηνές που εί-
ναι ελότελα ξεκάρφωτες. Γιατί και αυτή ή ζων-
τοχήρα που παίρνει μέρος και στο δράμα δέν έχει
καμιά σχέση με την άλλη που παίζει στη φάρσα.
Είν' ένα πρόσωπο κομμένο στη μέση. Σ' ελόκληρο
τό έργο φανερόνεται κάποια προσπάθεια λυρισμού
που σβύνει όμως άμέσως σε διάλογο άτεχνο. Που
και που ξεπηδάει λίγη ζωή για να χυθή γρήγορα
στη μονοτονία του λόγου. 'Η τελευταία πράξη κρέ-
μεται σαν κομμένη απ' τις δυό άλλες μ' όλη την
ένότητα που έχει τόπου και χρόνου. Γενικά ή κ.
Δραλιέσης ως σύνολο μας παρουσίασε έργο μετριώ-
τατο.

*

'Αν όμως παίρνοντας τό συγγραφέα ξεχωρίσουμε
προσεχτικά τά διάφορα στοιχεία του θα δούμε πως
τά χαρίσματα δέν του λείπουν. 'Η ψυχή του είναι
γεμάτη λυρισμό και φαίνεται πως αν μπορούσε ή
λυρισμός αυτός να ξεπηδήση από μέσα άγνός όπως
γεννιέται σκεπασμένος μόνο με τόν άπλό πέπλο της
Τέχνης θα είχαμε ένα ώραίο ποιητικό φανέρωμα.
'Έχει ακόμα τη νοσταλγία του 'Ωραίου και του
σεμνού. Τά πρόσωπά του δέν τάνητάνε άνάμεσα
στον κόσμο των σαλονιών, κοντά σ' ένα πιάνο, μέσ'
απ' ένα χορό γύρω στη ψευδοπειδείχη και στην άη-
δία. Δέν τόν εμπνέουν τίποτ' απ' αυτά και κυνη-
γάει τους ήρωές του στο δικό του στον ποιητικό